

Uholdbar dansk jagt på rødlistede dykænder

Danmark er under voksende pres for at jagtfredede de internationalt rødlistede dykænder: Taffeland, Bjergand, Havlit, Fløjlsand og Ederfugl. Disse fem dykandearter er over en årrække blevet fredet i flere og flere lande, og Danmark er efterhånden et af de få EU-lande med jagt på disse arter, som alle på nær Bjergand tillige figurerer på BirdLife Internationals liste over arter, som Danmark har et særligt beskyttelsesansvar overfor.

På mødet mellem Europa-Kommissionen og danske NGO'er i Miljø- og Fødevarerministeriet den 23. oktober 2019 udtrykte Europa-Kommissionen en klar opfordring til Danmark om, at jagt på rødlistede arter bør ophøre medmindre jagt indgår som en accepteret forvaltning i en gældende international artsforvaltningsplan for pågældende arter. Det sidste er ikke tilfældet for nogen af de fem arter.

De fem dykandearter, der ifølge DCE's seneste indberetning til EU overvintrer i danske farvande med forholdsmæssigt store andele af deres flywaybestande, har været i vedvarende tilbagegang gennem en længere årrække, og de er alle fem blevet rødlistet på globalt og/eller europæisk niveau.

Dykænder har en væsentlig lavere reproduktionsrate end fx svømmeænder og de fleste gåsearter. Det gør disse arter mere sårbare over for jagt, navnlig når bestandene er under pres af flere forskellige årsager. For arter i tilbagegang gælder, at enhver skudt fugl medfører hurtigere tilbagegang end, hvis arten ikke var jagtbar. Desuden medfører jagten kraftige forstyrrelser på de vigtige rasteplasser i Danmark, og sådanne forstyrrelser kan medføre, at dykænderne trækker videre til andre områder, der er mindre optimale for arterne.

Danmark er det eneste land i Europa, der har tilladt regulær motorbådsjagt langs kysterne. Malta tillader dog også jagt fra motorbåd, hvis man er mere end 3 km fra kysten, hvilket gør, at motorbådsjagt ikke har nogen væsentlig udbredelse ved Malta, så vidt det er oplyst. Der er dog betydelig ulovlig jagt inden for zonen på 3 km. Motorbådsjagten gør de danske jagttider på dykænder yderligere problematisk, idet jagt fra motorbåde øger jægerens rækkevidde foruden at det kraftigt øger forstyrrelseseffekten, og det øger risikoen for anskydninger, når der skal skydes på skudstærke arter under ofte urolige hav- og vejrforhold.

Den intensive motorbådsjagt på dykænder i de danske farvande gør de jagede arter meget sky og forstyrrelsesfølsomme. Der er stor sandsynlighed for, at denne øgede skyhed og øgede følsomhed over for forstyrrelser, gør de jagede arter ekstrafølsomme over for andre forstyrrende aktiviteter som rekreativ sejlads, lavtgående fly-/helikoptertrafik og havvindmøller. Det lægger yderligere pres på de rødlistede dykænder.

For tre arter gælder, at Danmark ubetinget er det land i EU, der nedlægger flest individer af disse rødlistede arter: Bjergand, Fløjlsand og Ederfugl. Faktisk nedlægger danske jægere flere individer af disse arter end alle øvrige EU-lande tilsammen.

For flere af arterne gælder, at de internationale konventionsaftaler og forvaltningsplaner stærkt anbefaler, at alle landene freder disse arter indtil videre. Disse entydige anbefalinger har Danmark som et af de få lande indtil nu valgt at tage forbehold overfor. Sådanne lande-forbehold er meget kritisable, da forbehold af denne karakter er undergravende for effekten af konventioner og aftaler.

BirdLife/DOF opfordrer på denne baggrund kraftigt til, at de fem internationalt rødlistede dykandearter totalfredes hurtigst muligt.

Når arterne på et tidspunkt forhåbentlig atter kommer i gunstig bevaringsstatus, kan jagtfredningen eventuelt revurderes, hvis der ikke er risiko for, at jagt atter vil bringe arterne i ugunstig bevaringsstatus.

Taffeland

Rødliste: VU (Global) VU (Europa) VU (EU-27)

AEWA¹-rekommendation: A1b = ingen jagt (Danmark har taget forbehold)

International forvaltningsplan: Endnu ingen.

Bestand: faldende

Vildtudbytte: 350-850

Taffeland har været jagtbar i en lang række lande, men arten er blevet fredet i flere lande i de seneste år. Flere lande syd for Danmark har en temmelig omfattende jagt på Taffeland. Jagt på arten i Danmark (især i vigtige IBA'er) kan medvirke til, at arten presses til at trække længere mod syd og sydvest, hvor den jages hårdere end i Danmark.

Fredet i bl.a.: Sverige, Norge, Finland

Bjergand

Rødliste: LC (Global) VU (Europa) VU (EU-27)

AEWA-rekommendation: B2c = relativt stor bestand med behov for opmærksomhed grundet landsigtet tilbagegang. Jages reelt kun i Danmark og ganske lidt i et par andre EU-lande.

International forvaltningsplan: EU-forvaltningsplan 2009-2011: Opfordrer landene til totalfredning.

Bestand: faldende

Vildtudbytte: 300-700

Danmark, Frankrig og Irland er reelt de eneste lande i Europa, der nedlægger bjergænder i væsentligt omfang.

Ifølge seneste oplysninger nedlægger Danmark flere bjergænder end alle andre europæiske lande tilsammen (Rusland dog ukendt).

Fredet i bl.a.: Sverige, Norge, Finland

¹ Agreement on the Conservation of African-Eurasian Migratory Waterbirds

Havlit

Rødliste: VU (Global) VU (Europa) VU (EU-27)

AEWA-rekommandation: A1b = ingen jagt (Danmark har taget forbehold).

International forvaltningsplan: AEWA-forvaltningsplan anbefaler ingen jagt.

Bestand: faldende

Vildtudbytte: 850-1500 (nu kun hanner)

Danmark, Finland og Letland er de lande i Europa, der nedlægger flest havlitter. Danmark noget færre end de to andre.

Fredet i bl.a.: Norge, og ingen motorbådsjagt i resten af Europa.

Fløjsand

Rødliste: VU (Global) VU (Europa) VU (EU-27)

AEWA-rekommandation: A1b = ingen jagt (Danmark har taget forbehold).

International forvaltningsplan: AEWA-forvaltningsplan anbefaler ingen jagt. EU-forvaltningsplan 2007-2009: Behov for yderligere fredning i IBA'er for arten.

Bestand: faldende

Vildtudbytte: 2500-4200 (nu kun hanner).

Danmark nedlægger flere fløjsænder end alle andre EU-lande tilsammen!

Fredet i bl.a.: Sverige, Norge, Finland

Ederfugl

Rødliste: NT (Global) VU (Europa) EN (EU-27)

AEWA-rekommandation: A4 = ingen jagt uden international handlingsplan (Danmark har taget forbehold).

International forvaltningsplan: Endnu ingen!

Bestand: faldende

Vildtudbytte: 25.000-43.000 (nu kun hanner).

Danmark nedlægger flere ederfugle end alle andre EU-lande tilsammen!

Knud Flensted, DOF

25. november 2019